

80 ANYS DEL FINAL DE LA GUERRA CIVIL

Tropes legionàries desfilant per la Gran Via davant el general Franco per celebrar la victòria. EFE

VE DE LA PÀGINA ANTERIOR

La democràcia es complica en un context de molta desigualtat perquè augmenta la divisió i, per tant, dificulta el consens. “Els moviments d’esquerra han aconseguit molts canvis en el segle XX, però no han seduït a tothom. El sector industrial ha canviat molt, i molts han quedat descol·locats. Quin referent té la classe obrera tradicional?”, es pregunta Rovira. I alerta: “Potser d’aquí un temps veurem l’estat del benestar com una anècdota històrica”.

‘Spain is different’

¿Franquisme o una extrema dreta diferent?

“L’Espanya postfranquista neix d’una dictadura que no s’ha desintegrat sinó que s’ha transformat”, afirma González Vilalta, per a qui “hi ha una reacció de les classes mitjanes i altes que han tingut el poder durant segles i mil·lennis que ara se senten qüestionades, creuen que han cedit massa poder i estan reaccionant”. Marta Rovira detecta un augment de la violència organitzada i una relació directa entre els atacs per motius d’orientació sexual i ideològics i alguns nous lideratges: “Hi ha un llenguatge políticament correcte que es va començar a trencar quan vam tenir un president neofeixista que es deia Aznar. Cada vegada es perd més la por a fer explícites certes opinions xenòfobes o despectives. Qui no recorda el crit «*Que se jodan!*» que va proferir Andrea Fabra després que Rajoy anunciés retallades als aturats el desembre del 2012?” A diferència d’altres democràcies, segons Rovira, a Espanya l’extrema dreta no només té entre el seu electorat sectors que se senten abandonats o fora de la cursa per sobreviure, sinó també els que han tingut poder i no el volen perdre: “Aznar és el primer que va legitimar el franquisme, i des de la FAES s’ha fet molta feina”. Franco

va morir al llit, però avui pràcticament ningú no el reivindica. “Jo no parlaria de franquisme estructural –diu Aragonese–, però sí de determinades estructures de poder que reproduïxen determinades dinàmiques des de temps pretèrits. La justícia no és franquista, però una part de la judicatura continua sense ser capaç de separar dret, moral i ideologia política”.

Eines de resistència

¿El feminisme i la lluita sindical poden plantar-li cara?

Stanley esmenta dos moviments de resistència, el feminisme i el sindicalisme, i identifica la por que provoca el feminisme entre els moviments feixistes com a “angoixa sexual”: “Es veu perillar la jerarquia patriarcal davant l’avenç progressiu de la paritat de gènere”. També produeix pànic perquè l’extrema dreta veu en el feminisme una conspiració contra la fertilitat de les dones que han de garantir la supervivència de la nació. Per això Vox crida a combatre “el feminisme supremacista”. L’autor de *Fatxa* també creu que la lluita sindical és una altra manera de plantar cara a l’avanç de les polítiques feixistes: “Representa tot el contrari del feixisme, és una manera de combatre col·lectivament tot allò que el feixisme vol fer créixer: l’individualisme, l’atomització, la fractura social, la desigualtat, la por del futur...” En definitiva, el camp qui pugui.

Per a Marta Rovira estem en un moment en què tot és possible: “Hi ha més violència i més conflictivitat, però, a diferència del segle passat, hi ha més informació i més formació; hi pot haver més resistència. Per exemple, hi hagut un augment del cooperativisme”. González Vilalta eleva l’alerta i creu que caldria il·legalitzar certes formacions: “Hi ha discursos que no es poden tolerar en democràcia. Estem sent massa lents a reaccionar”.

AROMES D’UN ALTRE TEMPS

L’aire ‘vintage’ del discurs de la dreta espanyola recorda alguns dels lemes franquistes

JOAN ESCULIES

Arran del procés independentista, de la moció de censura de Pedro Sánchez a Mariano Rajoy i de la irrupció del partit de Santiago Abascal a les eleccions andaluses el desembre passat, el discurs de les tres formacions representants de la dreta espanyola –el PP, Cs i Vox– s’ha omplert cada vegada més de girs que recorden postulats i lemes del franquisme i de l’ideari falangista.

Aquesta vella aroma coneguda, amb tot, no aflora perquè els seus líders o ideòlegs cerquin o pretenguin assemblar-se a les fonts primigènies, sinó que parteix d’un estadi intermedi fruit de dos factors principals: d’una banda, del revisionisme històric de figures com Pío Moa, que reelaboren la mirada respecte a les causes de la Guerra Civil i les seves derivades; i, de l’altra, del discurs fabricat durant l’Aznar, tal com el va definir Manuel Vázquez Montalbán, la segona legislatura de José María Aznar (2000-2004). Un període i un polític del qual les tres formacions i líders es consideren deutors. A més, comparteixen amb ell la lectura que el mandat de Mariano Rajoy (2011-2018), malgrat ser de dretes, ha sigut una etapa tova, un error de continuïtat. Hem escollit unes frases, entre les moltes possibles, per exemplificar-ho.

1. “*Fuera autonomías y Gibraltar español*”. Santiago Abascal, míting de Vox a Cadis, 17 de setembre del 2018.

2. “*La familia tradicional es el mejor modelo para el desarrollo, educación y crianza de los hijos*”. Francisco Serrano, líder de Vox a Andalusia, 23 de gener del 2019.

3. *Hacer España grande otra vez*. Lema de Vox.

4. “*Yo no veo rojos y azules; veo españoles. Yo no veo gente urbanita o gente rural; veo españoles. No veo jóvenes o mayores; veo españoles. No veo trabajadores o empresarios; veo españoles*”. Albert Rivera, Madrid, en la presentació de la plataforma España Ciudadana, 20 de maig del 2018.

5. “*La Reconquista comienza en tierras andaluzas y se extenderá en el resto de España*”. Compte de Twitter de Vox, 2 de desembre del 2018, després dels resultats a les eleccions andaluses.

6. “*No concederemos indultos si hay condena a los independentistas*”. Albert Rivera, president de Ciutadans. Congrés de Diputats, 11 de febrer del 2019.

“*El lunes registraremos una proposición de ley para prohibir los indultos a condenados por sedición y rebelión. El golpe al Estado perpetrado por los independentistas no puede quedar impune*”. Compte de Twitter de Pablo Casado, president del PP, 22 de setembre del 2018.

7. “*Yo creo que la Guerra Civil la provoca un partido que sigue existiendo en la actualidad con las mismas siglas, el PSOE*”. Santiago Abascal, 1 de maig del 2018, acte de Vox a Castelló.

1. “*¡Gibraltar, español!*” Lema de la campanya franquista per la visita el 1954 d’Elisabet II al Penyal.

2. “*Un verdadero deber de las mujeres para con la Patria es formar familias con una base exacta de austeridad y de alegría, en donde se fomente todo lo tradicional*”. Pilar Primo de Rivera, germana de José Antonio. Segòvia, Secció Femenina de la Falange, gener del 1938.

3. “*Quiero agradecer a cuantos han colaborado con entusiasmo, entrega y abnegación en la gran empresa de hacer una España unida, grande y libre*”. Testament de Franco, 1975.

4. “*Nuestro movimiento por nada atará sus destinos al interés de grupo o al interés de clase que anida bajo la división superficial de derechas e izquierdas*”. José A. Primo de Rivera exposant els punts fonamentals de la Falange. Madrid, 29 d’octubre del 1933.

5. “*Nos hallamos en una nueva reconquista, y nuestra Granada, hoy debe ser Barcelona, en donde hemos de extirpar a todos los traidores y salvar a los buenos españoles que hay allí, prisioneros del separatismo*”. Francisco de Cossío, periodista, *Hacia una nueva España; de la revolución de octubre a la revolución de julio 1934-1936* (1937).

6. “*Del diccionario quedarán borradas las palabras perdón y amnistía*”. Tinent general Gonzalo Queipo de Llano, Unió Radio Sevilla, 27 d’agost del 1936.

7. “[*El PSOE y ERC*] iniciaron la guerra, no porque hubiera un peligro fascista sinó porque consideraban que la iban a ganar”. Pío Moa, Madrid, 25 d’octubre del 2004, en la presentació del seu llibre *1934: Comienza la Guerra civil. El PSOE y la Esquerra emprenden la contienda*.

“*Está pasando exactamente hoy lo mismo que pasó en 1934 [...] conviene recordar precisamente hoy [el golpe de estado de 1934] llevado a cabo por partidos de izquierdas y nacionalistas catalanes que se sublevaron*”. José M. Aznar, 1 d’octubre del 2018, Madrid, en la presentació de la biografia de Miguel Maura a la Fundació FAES.

Opinió

A la secció de Debat hi podeu llegir “Un Día de la Victoria que durarà dècades”, de Francesc Vilanova